

KANSALLINEN KOULUTUKSEN ARVIOINTIKESKUS
NATIONELLA CENTRET FÖR UTBILDINGSUTVÄRDERING

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

KIELTEN OPPIMISTULOKSET PERUSOPETUKSEN PÄÄTTÖVAIHEESSA 2013

KIELTEN OPPIMISTULOKSET PERUSOPETUKSEN PÄÄTTÖVAIHEESSA 2013

ARVIOINTIHANKKEEN TAUSTA	3
ARVIOINNIN TAVOITE	4
A-ENGLANNIN KESKEISET TULOKSET	6
A-RUOTSIN KESKEISET TULOKSET	8
A-RANSKAN KESKEISET TULOKSET	10
B-RANSKAN KESKEISET TULOKSET	12
A-VENÄJÄN KESKEISET TULOKSET	14
B-VENÄJÄN KESKEISET TULOKSET	16
A-SAKSAN KESKEISET TULOKSET	18
B-SAKSAN KESKEISET TULOKSET	20
OPPILAIKEN KÄSITYKSET ARVIOIDUN KIELEN OPIKSELUSTA, HYÖDYLLISYYDESTÄ JA OMASTA OSAAMISESTA	22
RUOTSINKIELISTEN KOULUJEN TULOKSET	24
KAIKKIA ARVIOITUJA KIELIÄ KOSKEVIA SUOSITUKSIA	25
KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO	26

ARVIOINTIHANKKEEN TAUSTA

Keväällä toteutettiin 2013 vieraiden kielten ja ruotsin A-oppimäärän otosperustainen arviointi. Sen tarkoituksena oli selvittää, miten perusopetuksen päättövaiheessa olevat oppilaat ovat saavuttaneet opetussuunnitelman vuonna 2004 vahvistettujen perusteiden mukaiset oppimistavoitteet. Arvioitavina olivat perusopetuksessa tavallisimmin opiskellut kielet: englanti, ruotsi, ranska, saksa ja venäjä. Englannista ja ruotsista arvioitiin A-oppimäärä, muista kielistä sekä A- että B-oppimäärät.

Arviointiin osallistuneiden koulujen ja oppilaiden lukumäärät opetuskielittäin on koottu alla olevaan taulukkoon.

Taulukko 1. Suomen- ja ruotsinkielisten otoskoulujen lukumäärä ja oppilasmäärä.

Kieli ja oppimäärä	Koulujen lukumäärä		Oppilasmäärä	
	suomenkieliset	ruotsinkieliset	suomenkieliset	ruotsinkieliset
A-englanti	94	15	2 966	510
A-ruotsi	73	-	1 679	
A-ranska	90	-	1 023	-
B-ranska	76	23	909	301
A-venäjä	17	-	150	-
B-venäjä	85	4	823	31
A-saksa	76	-	1 010	-
B-saksa	89	19	1 078	271
Yhteensä	600	61	9 638	1 113

Kunkin oppimäärän kaikki otosoppilaat suorittivat kuullun ja luetun ymmärtämisen tehtävät, puhumistehtävät korkeintaan 16 oppilasta jokaisesta otoskoulusta.

Opetushallitus vastasi oppimistulosten arvioinneista toukokuuhun 2014 asti opetus- ja kulttuuriministeriön päättämän koulutuksen arviointisuunnitelman mukaisesti. Toukokuussa 2014 vastuu oppimistulosten arvioinneista siirtyi Kansalliselle koulutuksen arviointikeskukselle. Kansallisella tasolla arviointitietoa hyödynnetään koulutuksen kehittämisen tarpeisiin. Paikallistasolla koulutuksen järjestäjä, rehtori, opettajat ja oppilaat voivat hyödyntää kerättyä tietoa jokapäiväisessä työssään.

ARVIOINNIN TAVOITE

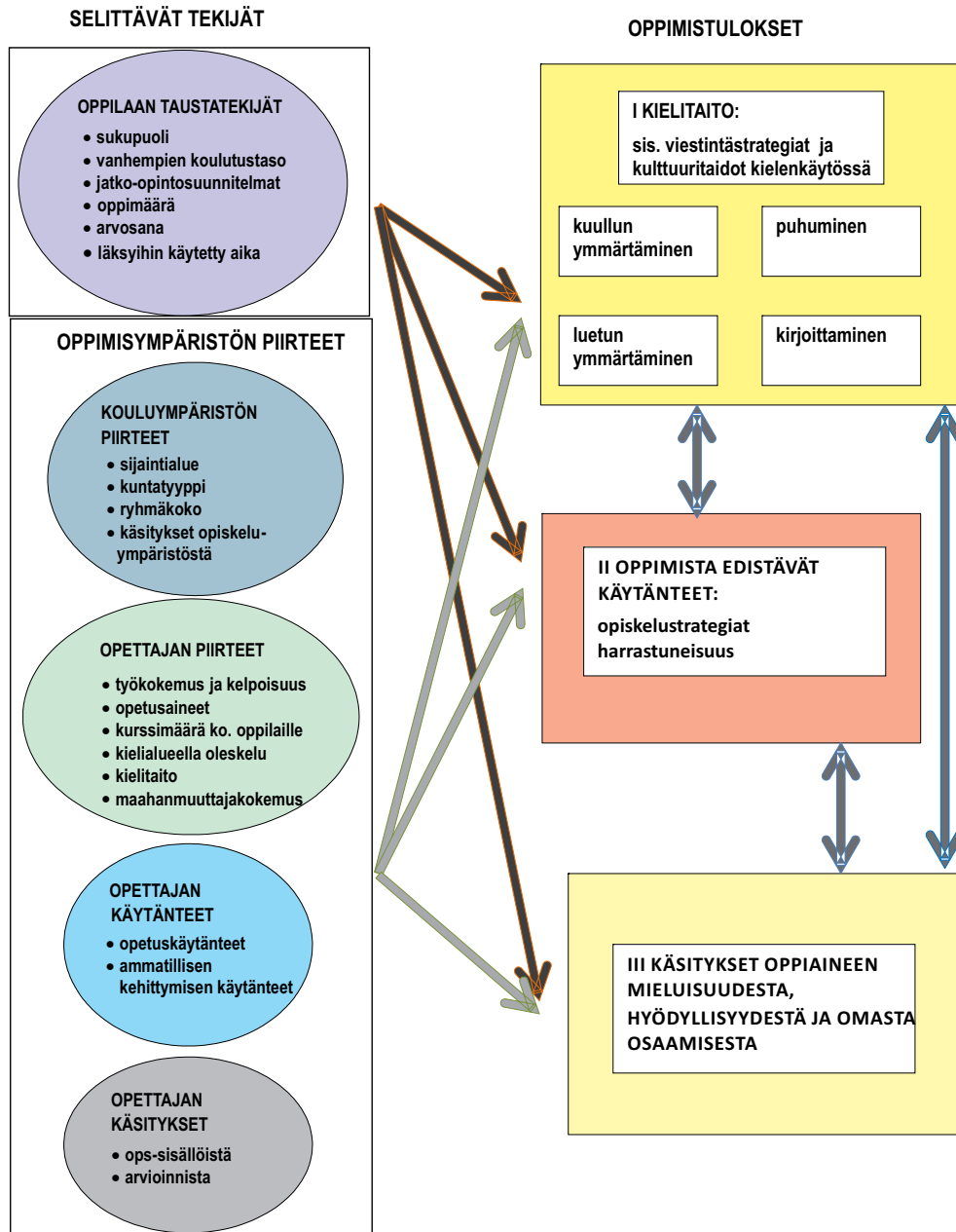
Arvioinnissa pyrittiin vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Miten vieraiden kielten ja ruotsin kielen A-oppimäärän oppimistavoitteet on saavutettu ja miten tulokset vastaavat opetussuunnitelman perusteita?
2. Mitkä oppilaan taustatekijät ja oppimisympäristön piirteet selittävät oppimistuloksia?

Kunkin kielen A-oppimäärälle on opetussuunnitelman perusteissa määritelty arvosanaan 8 vaadittava, ns. hyvän osaamisen tavoitetaso. B-oppimäärässä on erikseen määritelty ylempi ja alempi tavoitetaso, joita ei ole liitetty tiettyyn arvosanaan. Tavoitetasot on asetettu taitotasoasteikolla, joka on suomalainen sovellus Eurooppalaisen viitekehysten (EVK 2003) kuusiportaisesta asteikosta. Suomalainen asteikko on empiirisesti verrannettu viitekehysasteikkoon. Suomalainen taitotasoasteikko löytyy sivulta 26.

Oppimistuloksilla tarkoitettiin oppilaan saavuttaman kielitaidon lisäksi myös oppimista edistävien käytänteiden harjoittamista oppitunneilla ja vapaa-ajalla sekä oppilaan käsityksiä arvioidun kielen opiskelusta, hyödyllisyydestä ja omasta osaamisestaan (kuvio 1).

Kuvio 1. Oppimistulokset ja niitä selittävät tekijät.

A-ENGLANNIN KESKEISET TULOKSET

Ymmärtämistäidot: Hyvän osaamisen taitotaso B1.1

Kuullun ymmärtämisen tavoitteet saavutettiin **hyvin**.

Luetun ymmärtämisen tavoitteet saavutettiin **hyvin**.

Tuottamistaidot: Hyvän osaamisen taitotaso A2.2

Puhumisen tavoitteet saavutettiin **erinomaisesti**.

Kirjoittamisen tavoitteet saavutettiin **erinomaisesti**.

Oppimistulosten arviointiin A-englannissa osallistui 3 476 oppilasta 109 koulusta. Valtaosa kouluista (86 %) oli suomenkielisiä. Oppilaista 51 % oli poikia ja 49 % tyttöjä.

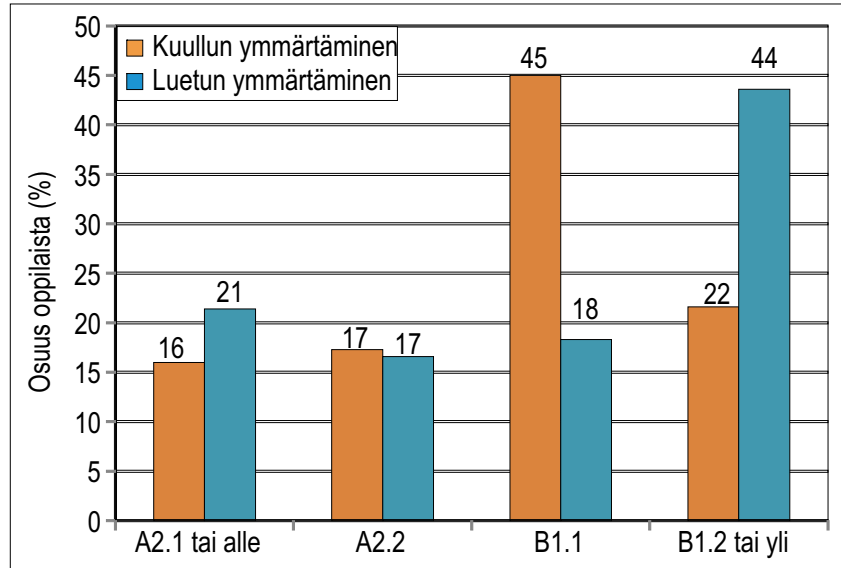
Hyvän osaamisen taitotaso saavutettiin parhaiten puhumistehtävissä (77 %), jotka suoritti vajaa puolet kaikista oppilaista. Kirjoittamistehtävissä vähintään hyvään osaamiseen ylsi oppilaista 72 %, kuullun ymmärtämistehtävissä 67 % ja luetun ymmärtämistehtävissä 62 %. Tuloksia eniten selittäviä tekijöitä olivat oppilaan jatko-opintosuunnitelmat, englannin kielen harrastaminen koulun ulkopuolella, englannin hyödylliseksi kokeminen, vanhempien koulutustausta ja koulun opetuskieli. Parhaimmat tulokset saivat kahden ylioppilasvanhemman lukioon pyrkineet lapset. Hyvän osaamistason saavuttaneissa oppilaissa oli ruotsinkielisten koulujen oppilaita enemmän kuin koko aineistossa keskimäärin.

Etelä-Suomen oppilaat menestyivät kaikissa osataidoissa parhaiten. Heikoimmat tulokset ymmärtämistehtävissä saatiin Pohjois-Suomessa, tuottamistehtävissä Itä-Suomessa ja Lapissa. Kuntatyypeistä parhaiten menestyivät kaupunkimaiset, sitten taajaan asutut ja kolmanneksi maaseutumaiset kunnat. Alueelliset erot oppimistuloksissa olivat pienimmät kirjoittamistehtävissä, suurimmat kuullun ymmärtämistehtävissä.

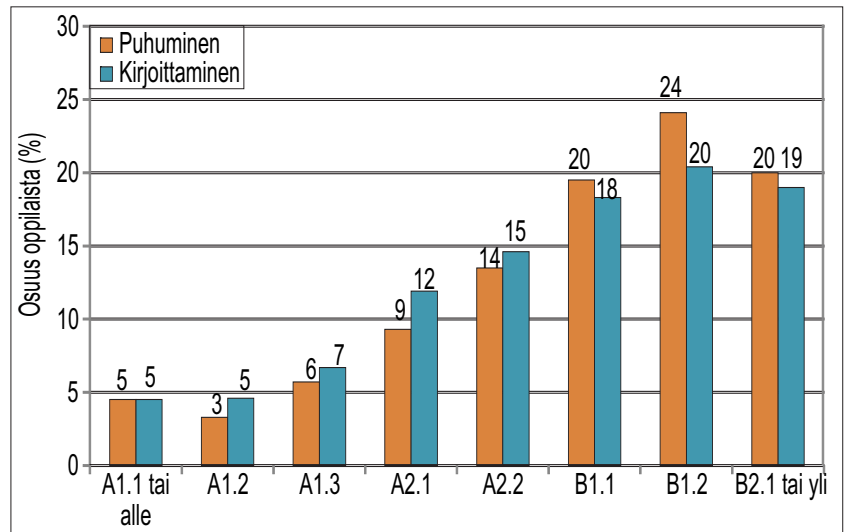
Englannin tunneilla harjoitetuista oppimista edistävästä käytänteistä tavallisimpia olivat sanakokeet ja oppikirjan suulliset pariharjoitukset. Oli myös tavallista, että opettaja käytti englantia puhuessaan koko luokalle. Sen sijaan oppilaat olivat varsin tottumattomia itsenäiseen opiskeluun ja itseohjautuvuuteen muutoin kuin tekemällä säännöllisesti kotitehtäviään.

Koulun ulkopuolinen englannin kielen harrastaminen liittyi erilaisiin englannin kielen ymmärtämistä vaativiin kielenkäyttötilanteisiin, kuten musiikin kuunteluun, elokuvien ja videoklippien katseluun sekä keskustelupalstojen seuraamiseen.

Kuvio 2. Oppilaiden kuullun ja luetun ymmärtämistehtävissä saavuttamat taitotasot (A-englanti).

Kuvio 3. Oppilaiden puhumis- ja kirjoittamistehtävissä saavuttamat taitotasot (A-englanti).

A-RUOTSIN KESKEISET TULOKSET

Ymmärtämistäidot: Hyvän osaamisen taitotaso A2.2

Kuullun ymmärtämisen tavoitteet saavutettiin **erinomaisesti**.

Luetun ymmärtämisen tavoitteet saavutettiin **hyvin**.

Tuottamistaidot: Hyvän osaamisen taitotaso A2.1

Puhumisen tavoitteet saavutettiin **erinomaisesti**.

Kirjoittamisen tavoitteet saavutettiin **hyvin**.

Oppimistulosten arviointiin A-ruotsissa osallistui 1 679 oppilasta 73 koulusta. Oppilaista 41 % oli poikia ja 59 % tyttöjä.

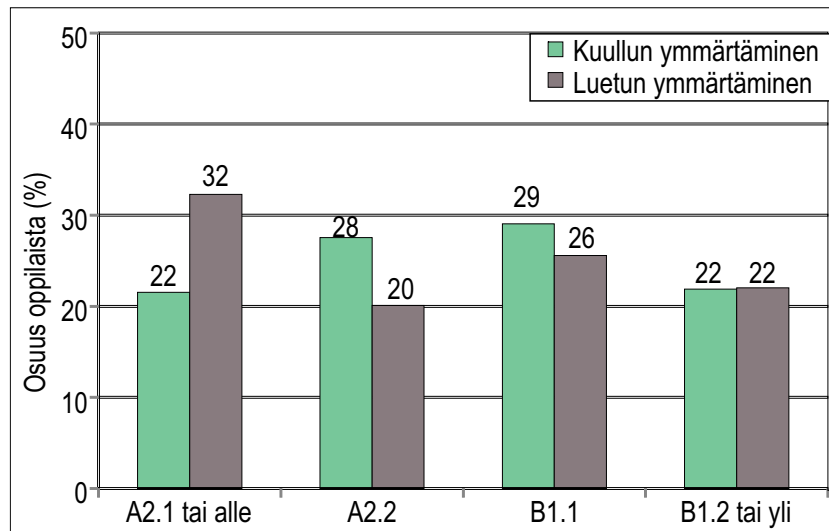
Hyvän osaamisen taitotaso saavutettiin parhaiten kuullun ymmärtämistehtävissä, joissa vähintään hyvän osaamisen tasoon ylsi 79 % oppilaista. Puhumisessa 76 % oppilaista ylsi vähintään hyvän osaamisen tasoon, luetun ymmärtämistehtävissä 68 % ja kirjoitustehtävissä 56 %.

Tuloksia eniten selittäviä tekijöitä olivat sukupuoli, oppilaan jatko-opintosuunnitelmat, vanhempien koulustausta ja ruotsin kielen oppimäärä. Parhaat tulokset saivat kahden ylioppilasvanhemman lukioon pyrkineet tyttäret, jotka opiskelivat ruotsia A1-oppimäärän mukaan.

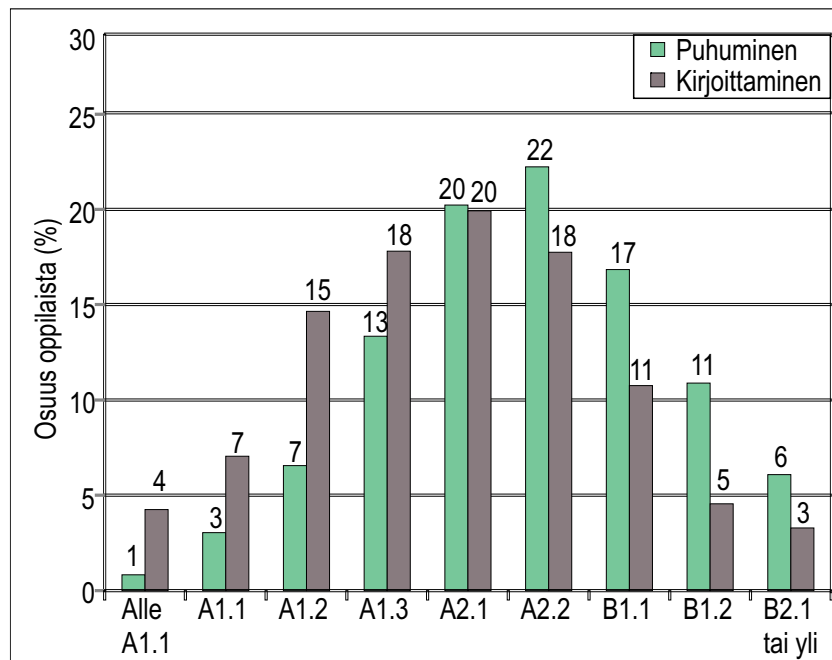
Lounais-Suomen oppilaat menestyivät kaikissa osataidoissa parhaiten. Muiden alueiden keskinäinen järjestys vaihteli osataidoittain. Kuntatyypeistä ruotsia osattiin parhaiten taajamamaisissa kunnissa.

Enemmistö oppilaista teki ruotsin kielen tehtävät säännöllisesti. Opettajat puhuivat tunneilla paljon ruotsia ja oppikirjojen suullisia pariharjoituksia tehtiin yleisesti. Sen sijaan opiskelun monipuolisuuden, tieto- ja viestintätekniiikan soveltamisen ja varsinkin itseohjautuvuuden tavoitteet toteutuivat heikosti. Ruotsin kieltä käytettiin koulun ulkopuolella niukasti, ja arviointikäytännöissä painottuivat opettajajohtoiset kirjalliset suoritukset ja sanakokeet. Hyvä kielitaito liittyi vankimmin säännölliseen tehtävien tekoon ja suulliseen harjoitteluun oppitunneilla.

Kuvio 4. Oppilaiden kuullun ja luetun ymmärtämistehtävissä saavuttamat taitotasot (A-ruotsi).

Kuvio 5. Oppilaiden puhumis- ja kirjoittamistehtävissä saavuttamat taitotasot (A-ruotsi).

A-RANSKAN KESKEISET TULOKSET

Ymmärtämistäidot: Hyvän osaamisen taitotaso A2.2

Kuullun ymmärtämisen tavoitteet saavutettiin **tydyttävästi**.

Luetun ymmärtämisen tavoitteet saavutettiin **hyvin**.

Tuottamistaidot: Hyvän osaamisen taitotaso A2.1

Puhumisen tavoitteet saavutettiin **hyvin**.

Kirjoittamisen tavoitteet saavutettiin **tydyttävästi**.

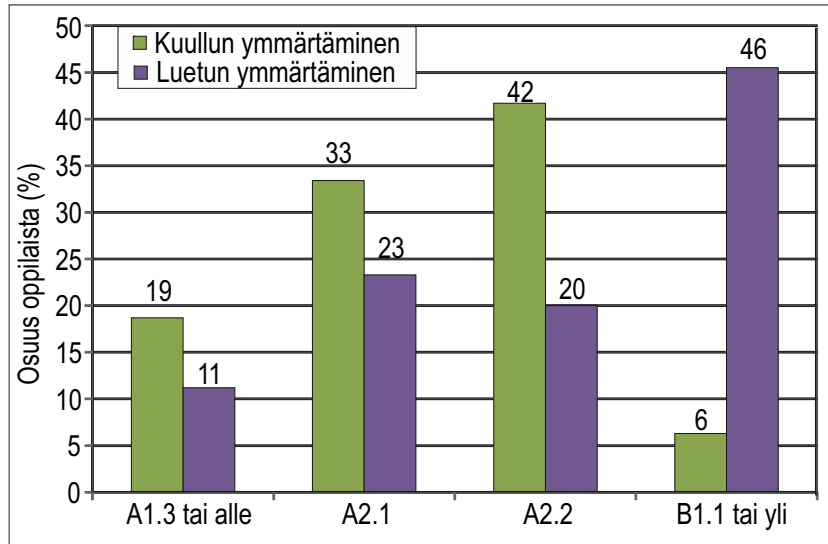
Oppimistulosten arviointiin A-ranskassa osallistui 1 023 oppilasta 90 koulusta. Arvioinnissa oli mukana noin 90 % ranskan A-oppimäärää lukuvuonna 2012–2013 opiskelleista yhdeksänsien luokkien oppilaista. Oppilaista 69 % oli tyttöjä ja 31 % poikia. Oppilaiden yleisin äidinkieli oli suomi (95 %).

Hyvän osaamisen taitotaso saavutettiin parhaiten luetun ymmärtämistehtävissä (66 %). Puhumistehtävissä, jotka suoritti 77 % kaikista oppilaista, hyvään osaamiseen ylsi 56 % ja kirjoittamistehtävissä 46 % oppilaista. Vaikein taito oppilaille oli kuullun ymmärtäminen, jossa hyvän osaamistason saavutti alle puolet oppilaista. Oppilaiden tuloksia eniten selittäviä tekijöitä olivat ranskan kielen läksyjen säännöllinen tekeminen, ranskan oppimäärä, ranskan hyödylliseksi kokeminen, vanhempien koulutustausta ja oppilaan jatko-opintosuunnitelmat. Parhaat tulokset saivat kahden ylioppilasvanhemman lukioon pyrkineet tytöt.

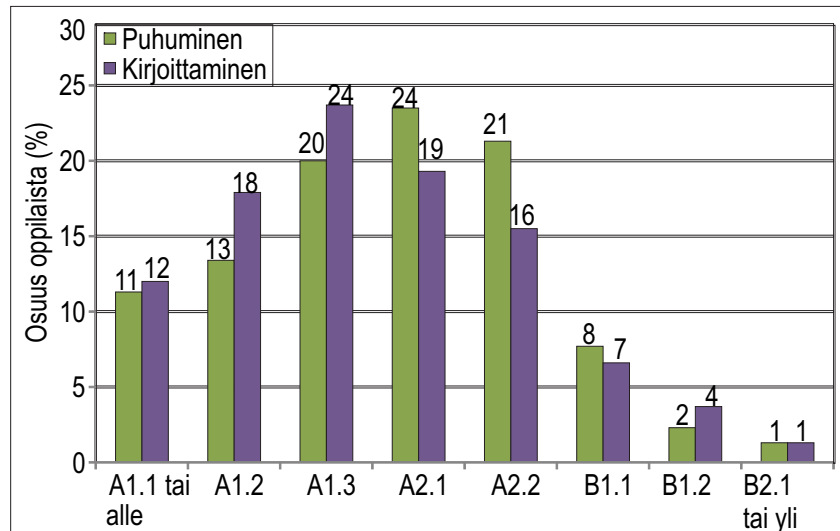
Koska A-ranskan arviointiin osallistuneista oppilaista valtaosa opiskeli Etelä-Suomen kaupunkimaisissa kunnissa, ei eroja oppilaiden tuloksissa voitu selittää koulujen alueellisen sijainnin perusteella.

Ranskan tunneilla oli tavallista, että opettaja käytti ranskaa puhuessaan koko luokalle ja myös kannusti oppilaita ranskan käyttöön koulun ulkopuolella. Oppilaat harrastivat ranskaa koulun ulkopuolella kuitenkin vain vähän. Tavallisin harrastamistapa oli ranskankielisen musiikin kuuntelu ja elokuvien katseleminen. Niin oppitunneilla kuin vapaa-ajallakin harjoitettujen oppimista edistävien käytänteiden yhteys oppilaan kielitaitoon oli vähäinen. Ainoa poikkeus oli ranskan läksyjen säännöllinen tekeminen.

Kuvio 6. Oppilaiden kuullun ja luetun ymmärtämistehtävissä saavuttamat taitotasot (A-ranska).

Kuvio 7. Oppilaiden puhumis- ja kirjoittamistehtävissä saavuttamat taitotasot (A-ranska).

B-RANSKAN KESKEISET TULOKSET

Ymmärtämistäidot: Ylempi tavoitetaso A1.3

Kuullun ymmärtämisen tavoitteet saavutettiin **hyvin**.

Luetun ymmärtämisen tavoitteet saavutettiin **hyvin**.

Tuottamistaidot: Ylempi tavoitetaso A1.2

Puhumisen tavoitteet saavutettiin **hyvin**.

Kirjoittamisen tavoitteet saavutettiin **hyvin**.

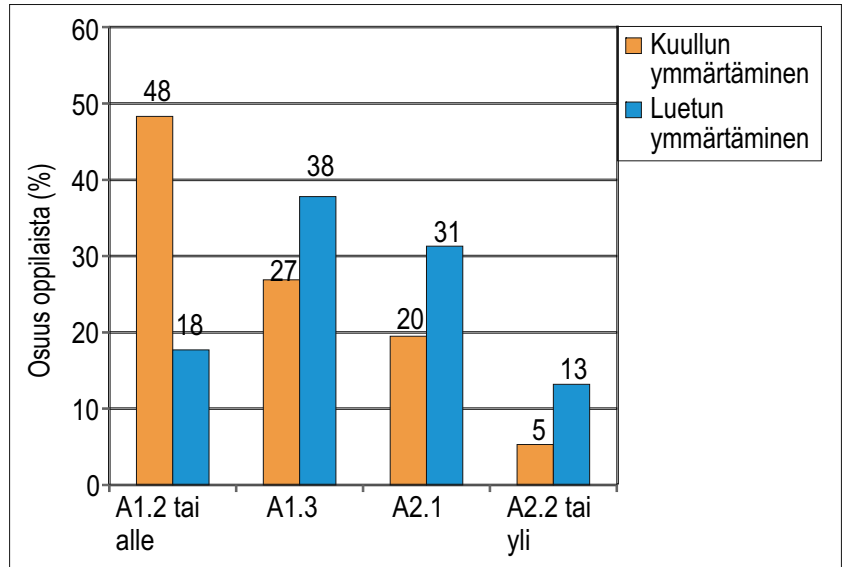
Oppimistulosten arviointiin B-ranskassa osallistui 1 210 oppilasta 76 suomenkielisestä ja 23 ruotsinkielisestä koulusta. Oppilaista 75 % oli tyttöjä ja 25 % poikia. Oppilaiden yleisin äidinkieli oli suomi (74 %).

Ylempi tavoitetaso saavutettiin parhaiten luetun ymmärtämistehtävissä (82 %). Puhumistehtävissä, jotka suoritti 78 % kaikista oppilaista, hyvään osaamiseen ylsi 66 % ja kirjoittamistehtävissä 60 % oppilaista. Vaikein taito oppilaille oli kuullun ymmärtäminen, jossa vähintään ylemmän tavoitetason saavutti noin puolet oppilaista. Oppilaiden tuloksia eniten selittäviä tekijöitä olivat ranskan kielen läksyjen säännöllinen tekeminen, vanhempien koulutustausta, oppilaan jatko-opintosuunnitelmat, koulun opetuskieli sekä ranskan kokeminen hyödylliseksi. Parhaat tulokset saivat kahden ylioppilasvanhemman lukioon pyrkineet tytöt.

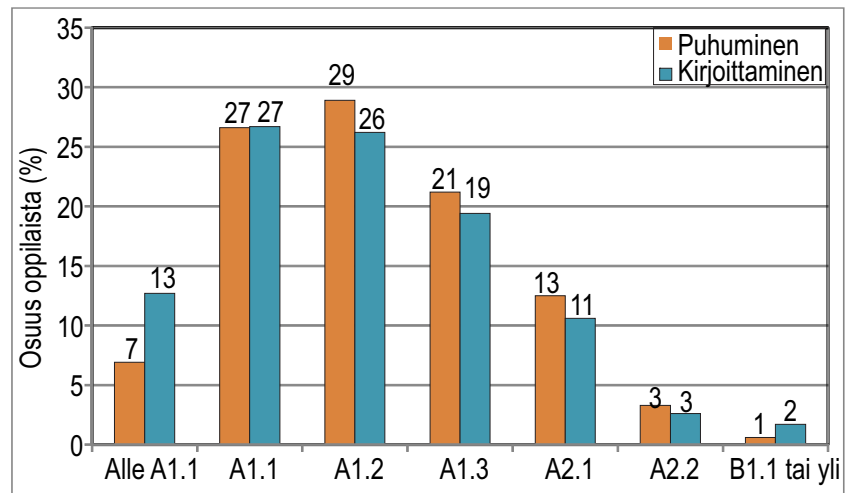
Koulun alueellisen sijainnin perusteella tarkasteltuna heikoiten kaikissa osataidoissa menestyivät Itä-Suomen oppilaat. Kuntatyypeittäin tarkasteltuna parhaat tulokset saatiin kaupunkimaisissa, sitten maaseutumaisissa ja kolmanneksi taajaan asutuissa kunnissa.

Ranskan tunneilla oli tavallista, että opettaja käytti ranskaa puhuessaan koko luokalle. Tunneilla kuunneltiin myös usein ranskankielisiä lauluja, katseltiin elokuvia ja videoklippejä sekä tehtiin oppikirjan suullisia pariharjoituksia. Sen sijaan itsearviointiin ja oman toiminnan suunnitteluun liittyviä käytänteitä harjoitettiin vain vähän. Koulun ulkopuolella oppilaat harrastivat ranskaa lähinnä kuuntelemalla joskus ranskankielistä musiikkia ja katsomalla elokuvia. Niin oppitunneilla kuin vapaa-ajallakin harjoitettujen oppimista edistävien käytänteiden yhteys oppilaan kielitaitoon oli heikko. Ainoa poikkeus oli läksyjen säännöllinen tekeminen, jolla oli yhteyttä ylemmän tavoitetason saavuttamiseen B-ranskan arviointitehtävissä.

Kuvio 8. Oppilaiden kuullun ja luetun ymmärtämistehtävissä saavuttamat taitotasot (B-ranska).

Kuvio 9. Oppilaiden puhumis- ja kirjoittamistehtävissä saavuttamat taitotasot (B-ranska).

A-VENÄJÄN KESKEISET TULOKSET

Ymmärtämistäidot: Hyvän osaamisen taitotaso A2.2

Kuullun ymmärtämisen tavoitteet saavutettiin **hyvin**.

Luetun ymmärtämisen tavoitteet saavutettiin **erinomaisesti**.

Tuottamistaidot: Hyvän osaamisen taitotaso A2.1

Puhumisen tavoitteet saavutettiin **tydyttävästi**.

Kirjoittamisen tavoitteet saavutettiin **hyvin**.

Oppimistulosten arviointiin A-venäjässä osallistui 150 oppilasta 17 suomenkielisestä koulusta. Oppilaista 59 % oli tyttöjä ja 41 % poikia. Äidinkieltään suomenkielisiä oli 93 % ja venäjänkielisiä 7 %. Oppilaista 85 % puhui myös kotonaan pääasiallisesti suomea. Muuta kieltä puhui 7 % ja kaksi- tai useampikielisistä kotioloista tuli 8 % oppilaista.

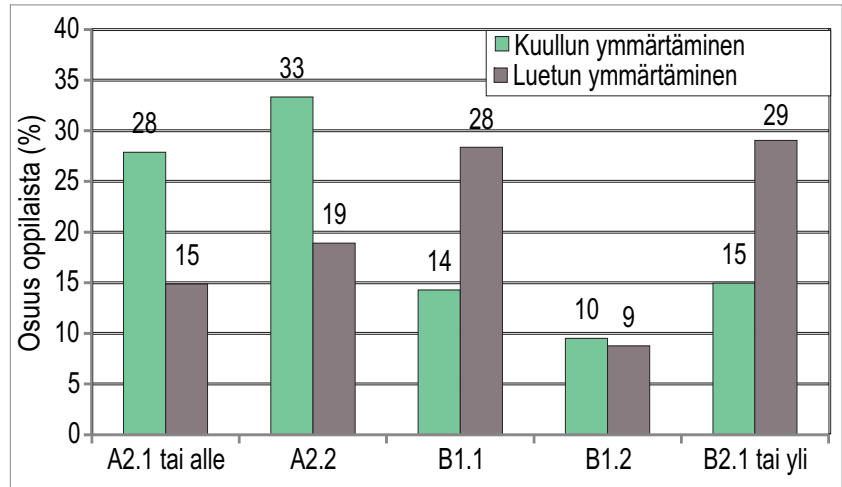
Hyvän osaamisen taitotaso saavutettiin parhaiten luetun ymmärtämistehtävissä (85 %). Kuullun ymmärtämisessä vähintään hyvään osaamiseen ylsi 72 %, kirjoittamisessa 53 % ja puhumisessa 46 % oppilaista. Osaaminen ei jakautunut normaali jakauman mukaisesti.

Tytöt ja ylioppilasvanhempien lapset saavuttivat parhaat tulokset. Kielitaustan mukaan tarkastellen äidinkielenään tai kotikielenään venäjää puhuvat menestyivät parhaiten kaikissa osataidoissa. Kielitaito parani varmimmin tekemällä tehtävät säännöllisesti ja käyttämällä venäjää koulun ulkopuolella. Venäjän autenttinen ja suullinen käyttö sekä omatoiminen tuottaminen oppitunneilla edistivät myös eri osataidoissa menestymistä. Monipuoliset opiskelukäytänteet liittyivät parempaan osaamiseen ymmärtämistäidoissa, ja myönteiset asenteet venäjän kieltä kohtaan olivat tuottamistaidoissa parhaiten menestyneillä oppilailla.

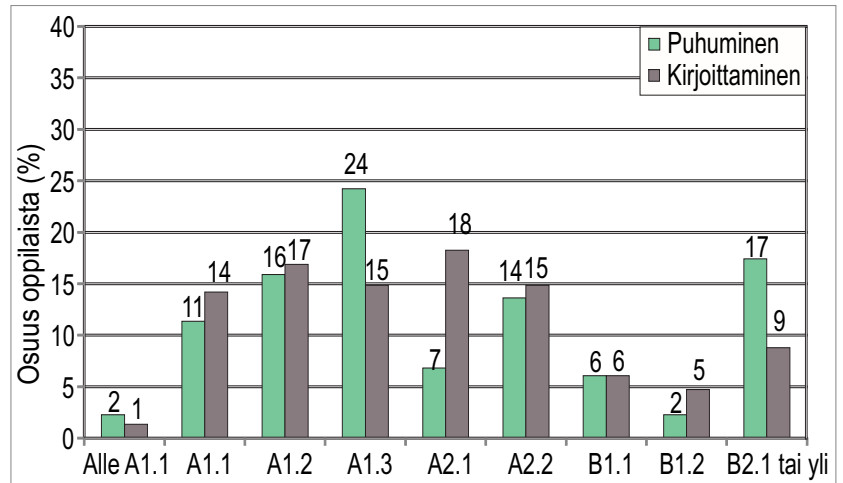
Venäjän A-oppimäärän oppimistuloksia ei ollut tarkoituksenmukaista vertailla koulun sijaintialueen tai kuntaryhmän suunnassa, koska valtaosa oppilaista (74 %) oli Etelä-Suomen kaupunkimaisista kunnista.

A-venäjän tunneilla oli tavallista, että tehtävät tehtiin säännöllisesti, pidettiin sanakokeita ja opettaja kannusti venäjän käyttöön koulun ulkopuolella. Sen sijaan suomenkielisten oppilaiden suullinen kielenkäyttö ja venäjänkielisen median seuraaminen olivat harvinaisia, samoin oman työn suunnittelu ja arviointi sekä tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen. Myös suomenkielisten venäjän kielen harrastus koulun ulkopuolella oli vähäistä.

Kuvio 10. Oppilaiden kuullun ja luetun ymmärtämistehtävissä saavuttamat taitotasot (A-venäjä).

Kuvio 11. Oppilaiden puhumis- ja kirjoittamistehtävissä saavuttamat taitotasot (A-venäjä).

B-VENÄJÄN KESKEISET TULOKSET

Ymmärtämistäidot: Ylempi tavoitetaso A1.3

Kuullun ymmärtämisen tavoitteet saavutettiin **hyvin**.

Luetun ymmärtämisen tavoitteet saavutettiin **erinomaisesti**.

Tuottamistaidot: Ylempi tavoitetaso A1.2

Puhumisen tavoitteet saavutettiin **hyvin**.

Kirjoittamisen tavoitteet saavutettiin **hyvin**.

B-venäjän oppimistulosten arviointiin osallistui 854 oppilasta 85 suomenkielisestä ja neljästä ruotsinkielisestä koulusta. Oppilaista oli 34 % poikia ja 66 % tyttöjä. Äidinkieleltään suomalaisia oli 92 %, ruotsinkielisiä 3 % ja muunkielisiä tai monikielisiä 4 %. Suomea puhui myös pääasiallisena kotikielenään 90 %.

Vähintään ylempään tavoitetasoon ylsi kuullun ja luetun ymmärtämistehtävissä 87 %, puhumistehtävissä 56 % ja kirjoittamistehtävissä 62 % oppilaista.

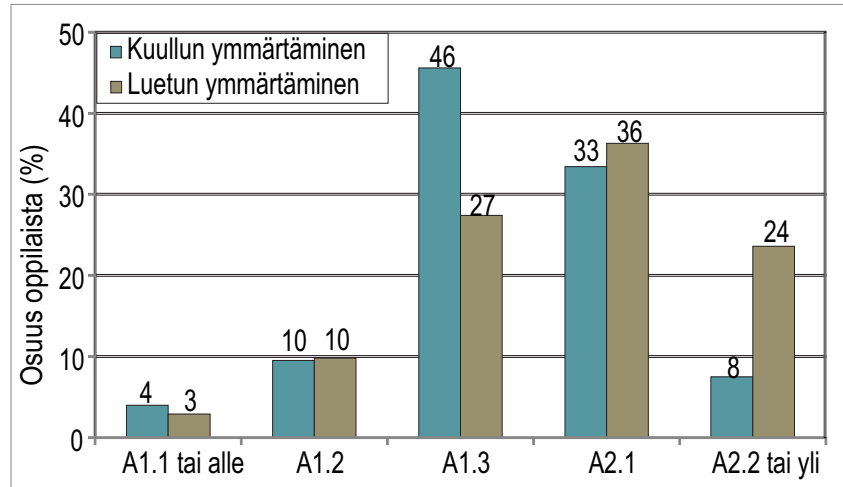
Oppilaiden tuloksia eniten selittäviä tekijöitä olivat sukupuoli, vanhempien koulutustausta, oppilaan jatko-opintosuunnitelmat ja äidinkieli. Parhaiten venäjää osasivat kahden ylioppilasvanhemman lukioon suuntautuneet tyttäret ja ne oppilaat, joiden äidinkieli oli muu kuin suomi tai ruotsi.

Alueellisesti tarkastellen ymmärtämistaidoissa suoriutuivat parhaiten Etelä- ja Itä-Suomen oppilaat. Kuntatyypeistä parhaat tulokset saatiin kaupunkimaisissa kunnissa. Ruotsinkielisten koulujen tulokset olivat hiukan paremmat kuin suomenkielisten koulujen.

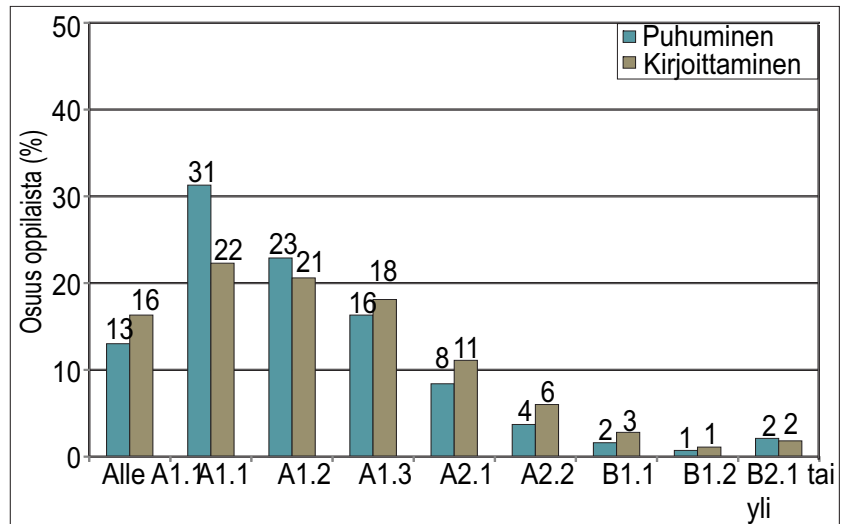
Opiskelukäytänteistä kielitaitoa paransivat eniten tehtävien säännöllinen tekeminen, venäjän käyttö koulun ulkopuolella ja suullinen ja omatoiminen kielenkäyttö oppitunneilla.

B-venäjän tunneilla oli tavallista, että tehtävät tehtiin säännöllisesti, opettajat puhuivat venäjää ja oppikirjojen suullisia pariharjoituksia tehtiin yleisesti. Sen sijaan autenttisen materiaalin käyttö, tieto- ja viestintätekniikan soveltaminen sekä oppilaiden oman työn suunnittelu ja arviointi olivat harvinaisia. Tunneilla katseltiin jonkin verran venäläisiä videokatkelmia ja kuunneltiin musiikkia, mutta suomenkielisten oppilaiden venäjän harrastus koulun ulkopuolella oli vähäistä.

Kuvio 12. Oppilaiden kuullun ja luetun ymmärtämistehtävissä saavuttamat taitotasot (B-venäjä).

Kuvio 13. Oppilaiden puhumis- ja kirjoittamistehtävissä saavuttamat taitotasot (B-venäjä).

A-SAKSAN KESKEISET TULOKSET

Ymmärtämistäidot: Hyvän osaamisen taitotaso A2.2

Kuullun ymmärtämisen tavoitteet saavutettiin **hyvin**.

Luetun ymmärtämisen tavoitteet saavutettiin **erinomaisesti**.

Tuottamistaidot: Hyvän osaamisen taitotaso A2.1

Puhumisen tavoitteet saavutettiin **erinomaisesti**.

Kirjoittamisen tavoitteet saavutettiin **erinomaisesti**.

A-saksan oppimistulosten arviointiin osallistui 1 010 oppilasta 76 suomenkielisestä koulusta. Oppilaista 57 % oli tyttöjä ja 43 % poikia. Suomea puhui äidinkielenään 98 % ja kotikielenään 95 %.

Hyvän osaamisen taitotaso saavutettiin parhaiten luetun ymmärtämistehtävissä (85 %). Kuullun ymmärtämisessä vähintään hyvään osaamiseen ylsi oppilaista 82 %, puhumisessa 59 % ja kirjoittamisessa 52 %.

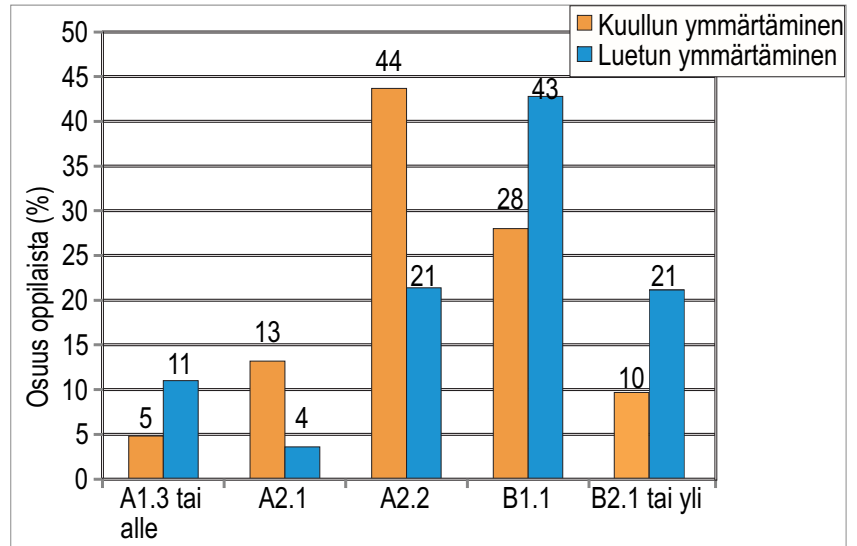
Kielitaitotehtävissä menestymistä selittivät voimakkaimmin vanhempien koulutus, jatko-opintoaikeet, tehtävien säännöllinen tekeminen, saksan kielen käyttö vapaa-ajalla ja käsitys itsestä oppijana.

Parhaat tulokset saivat kahden ylioppilasvanhemman lukioon pyrkineet tyttäret, jotka opiskelivat saksaa A1-oppimäärän mukaan. Alueellisesti parhaat tulokset saavutettiin keskimäärin Lounais-Suomen alueella ja heikoimmat Pohjois-Suomessa ja Lapissa. Kuntatyypeittäin tarkastellen parhaat tulokset saatiin kaupunkimaisissa ja heikoimmat taajamamaisissa kunnissa.

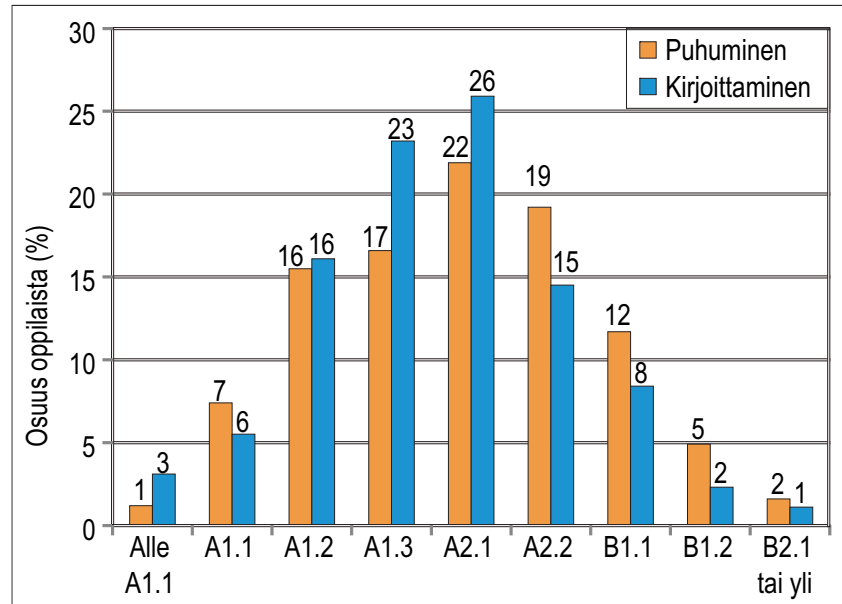
Opiskelukäytänteistä kielitaitoa kohensivat eniten omavastuullinen työskentely, saksan käyttö vapaa-ajalla ja saksan kielen tehtävien säännöllinen tekeminen.

Kielitaito oli sitä parempi, mitä paremmin oppilas uskoi osaavansa saksaa. Myös saksasta pitäminen ja kielen kokeminen hyödylliseksi liittyivät parempaan menestykseen kielitaitotehtävissä.

Kuvio 14. Oppilaiden kuullun ja luetun ymmärtämistehtävissä saavuttamat taitotasot (A-saksa).

Kuvio 15. Oppilaiden puhumis- ja kirjoittamistehtävissä saavuttamat taitotasot (A-saksa).

B-SAKSAN KESKEISET TULOKSET

Ymmärtämistäidot: Ylempi tavoitetaso A1.3

Kuullun ymmärtämisen tavoitteet saavutettiin **erinomaisesti**.

Luetun ymmärtämisen tavoitteet saavutettiin **erinomaisesti**.

Tuottamistaidot: Ylempi tavoitetaso A1.2

Puhumisen tavoitteet saavutettiin **erinomaisesti**.

Kirjoittamisen tavoitteet saavutettiin **hyvin**.

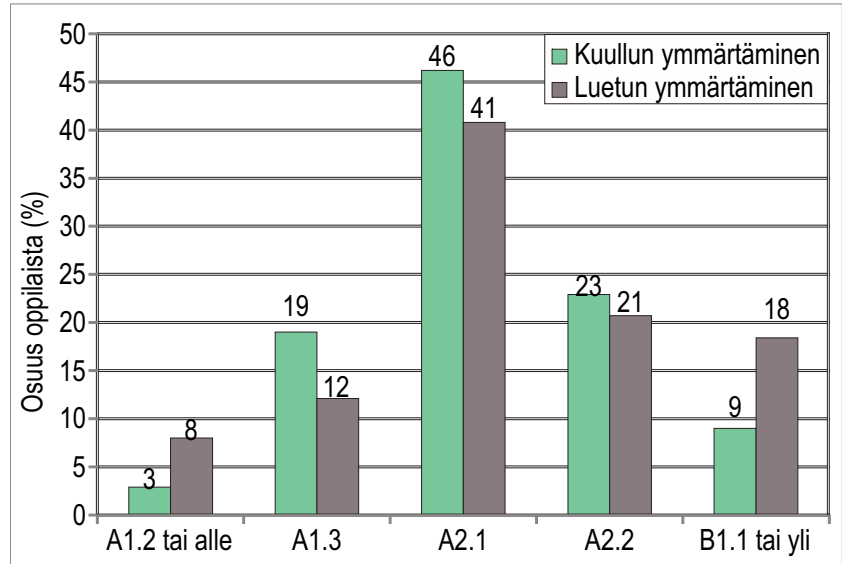
B-saksan oppimistulosten arviointiin osallistui 1 349 oppilasta 108 koulusta. Kouluista 89 oli suomenkielisiä ja 19 ruotsinkielisiä. Oppilaista 80 % opiskeli suomenkielissä kouluissa ja 20 % ruotsinkielisissä kouluissa. Oppilaista 62 % oli tyttöjä ja 38 % poikia.

Ylempi tavoitetaso saavutettiin parhaiten kuullun ymmärtämisessä (97 %), seuraavaksi luetun ymmärtämisessä (94 %), sitten puhumisessa (92 %) ja kirjoittamisessa (76 %).

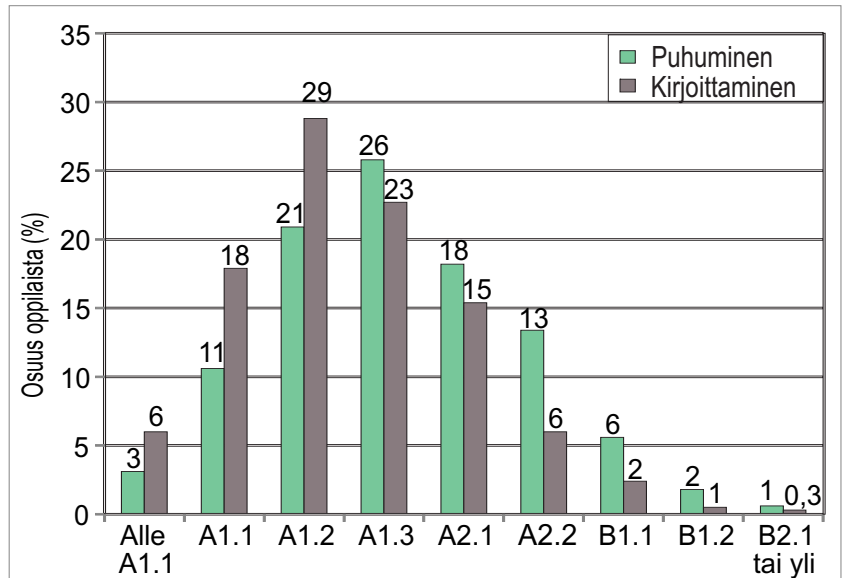
Kaikkia osaitoja selittivät oppilaan taustatekijöistä eniten sukupuoli, äidinkieli, vanhempien koulutus ja jatko-opintoaika. Joitakin osaitoja selittivät lisäksi omatoiminen suullinen harjoittelu ja median käyttö opiskelussa sekä käsitys omasta osaamisesta ja saksan kielen hyödyllisyydestä. Parhaiten saksaa osasivat kahden ylioppilasvanhemman lukioon suuntautuneet tyttäret, joiden äidinkieli oli ruotsi.

Alueellisesti parhaat tulokset saavutettiin keskimäärin Lounais- ja Etelä-Suomen alueella ja heikoimmat Itä-Suomessa. Kuntatyypeistä parhaiten menestyivät kuullun ymmärtämisessä taajaan asuttujen kuntien oppilaat ja luetun ymmärtämisessä kaupunkimaisten kuntien oppilaat. Ruotsinkielisten koulujen tulokset olivat paremmat kuin suomenkielisten koulujen.

Kuvio 16. Oppilaiden kuullun ja luetun ymmärtämistehtävissä saavuttamat taitotasot (B-saksa).

Kuvio 17. Oppilaiden puhumis- ja kirjoittamistehtävissä saavuttamat taitotasot (B-saksa).

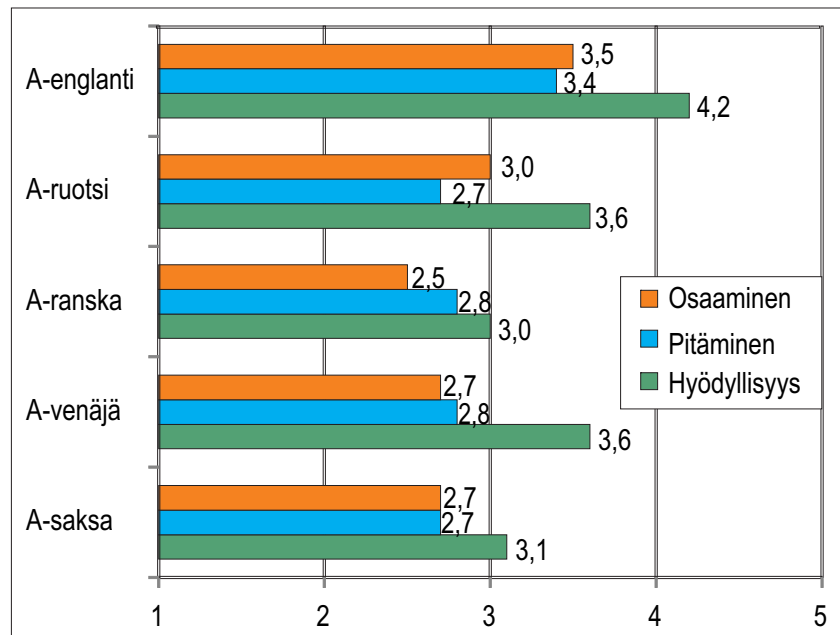

OPPILAIKEN KÄSITYKSET ARVIOIDUN KIELEN OPISKELUSTA, HYÖDYLLISYYDESTÄ JA OMASTA OSAAMISESTA

Oppilaiden käsityksiä arvioitavassa kielessä selvitettiin oppiaineen opiskeluun, hyödyllisyyteen ja omaan osaamiseen liittyneiden väittämien avulla. Vastausasteikon ääripäät olivat täysin eri mieltä – täysin samaa mieltä. Asteikossa arvo 3 ilmensi neutraalia suhtautumista.

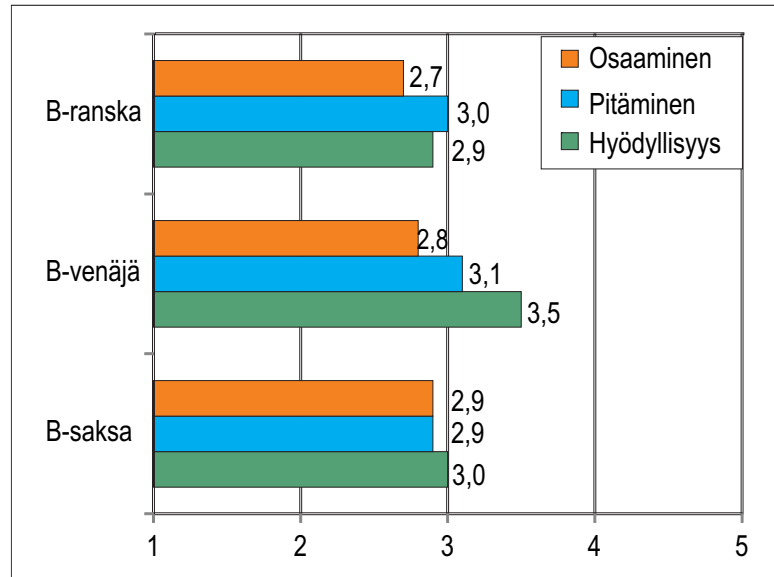
A-oppimäärissä oppilaiden myönteisimmät käsitykset liittyivät oppiaineen hyödyllisyyteen. Erityisesti englanti, venäjä ja saksa koettiin hyödylliseksi niin työelämässä, jatko-opinnoissa kuin arkipäivän viestintätilanteissakin. Sen sijaan oppiaineesta pitäminen oli keskimäärin neutraalia kaikissa arvioiduissa kielissä. Omaan osaamiseensa oppilaat luottivat eniten englannissa, hiukan vähemmän ruotsissa ja vähiten ranskassa.

Kuvio 18. Käsitykset A-oppimäärien opiskelusta, hyödyllisyydestä ja omasta osaamisesta.

B-oppimäärissä oppilaiden käsitykset olivat keskimäärin neutraaleja niin oppiaineesta pitämisen, sen hyödyllisyyden kuin oman osaamisenkin suhteen. Ainoastaan B-venäjässä oppilaiden käsitykset venäjän hyödyllisyydestä olivat keskimäärin myönteiset.

Kuvio 19. Käsitykset B-oppimäärien opiskelusta, hyödyllisyydestä ja omasta osaamisesta.

RUOTSINKIELISTEN KOULUJEN TULOKSET

Ruotsinkielisissä kouluissa arvioitiin A-englannin, B-ranskan, B-saksan ja B-venäjän oppimistulokset. Oppilaiden tulokset ruotsinkielisissä kouluissa olivat suomenkielisten koulujen oppilaiden tuloksia paremmat kaikissa kielissä. Tämä korostui erityisesti ylimpien taitotasojen saavuttamisessa arvioitujen kielten kaikissa osataidoissa.

Oppilaiden keskimääräiset käsitykset arvioitujen kielten opiskelusta olivat ruotsinkielisissä kouluissa yleensä myönteisemmät kuin suomenkielisissä kouluissa. Erityisen suuria opetuskielen mukaiset erot olivat B-ranskassa.

KAIKKIA ARVIOITUJA KIELIÄ KOSKEVIA SUOSITUKSIA

- Annetaan oppilaille enemmän tilaisuuksia oman työnsä suunnitteluun ja arviointiin esimerkiksi käyttämällä Eurooppalaista kielisalkkua.
- Hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia kielten opetuksessa nykyistä monipuolisemmin.
- Lisätään autenttista oppimateriaalia ja kontakteja ulkomaisiin kouluihin.
- Monipuolistetaan arviointia ja tehdään se läpinäkyväksi määrittelemällä kielitaidon ja työskentelyn suhde arvosanassa.
- Tarkennetaan B-kielten tavoitteita ja arviointia.
- Rohkaistaan oppilaita valitsemaan englannin kielen ohella myös muita vieraita kieliä ja opiskelemaan niitä tavoitteellisesti.
- Huomioidaan suullinen kielitaito tasavertaisesti kirjallisen kanssa arvioinnissa.
- Nykyaikaistetaan kotitehtäviä ja niiden suoritusmuotoja.

KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO

Oppilaiden eri osataidoissa (kuullun ymmärtäminen, luetun ymmärtäminen, puhuminen, kirjoittaminen) saavut-taman kielitaidon kuvaamiseen käytettiin opetussuunnitelman perusteissa olevaa kielitaidon tasojen kuvausasteikkoa.

http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet/perusopetus

Taitotaso A1		Suppea viestintä kaikkein yksinkertaisimmissa tilanteissa			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.1	Kielitaidon alkeiden hallinta	Ymmärtää erittäin rajallisen määrän tavallisimpia sanoja ja fraaseja arkisissa yhteyksissä.	Osaa vastata häntä koskeviin yksinkertaisiin kysymyksiin lyhyin lausein.	Tuntee kirjainjärjestelmän, mutta ymmärtää tekstistä vain hyvin vähän.	Osaa viestiä välittömiä tarpeita hyvin lyhyin ilmaisin.
A1.2	Kehittyvä alkeiskieli-taito	Ymmärtää rajallisen määrän sanoja, lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehotuksia, jotka liittyvät henkilökohtaisiin asioihin tai välittömään tilanteeseen.	Osaa viestiä suppeasti joitakin välittömiä tarpeita ja kysyä ja vastata henkilökohtaisia perustietoja käsittelevissä vuoropuheiluissa.	Ymmärtää nimiä, kylttejä ja muita hyvin lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät välittömiin tarpeisiin.	Osaa viestiä välittömiä tarpeita lyhyin lausein.
A1.3	Toimiva alkeiskieli-taito	Ymmärtää yksinkertaisia lausumia rutiinimaisissa keskusteluissa tilanneyhteyden tukemana.	Osaa kertoa lyhyesti itsestään ja lähipiiristään. Selviytyy kaikkein yksinkertaisimmista vuoropuheiluista ja palvelutilanteista.	Pystyy lukemaan tuttuja ja joitakin tuntemattomia sanoja. Ymmärtää hyvin lyhyitä viestejä, joissa käsitellään arkielämää ja rutiinitapahtumia tai annetaan yksinkertaisia ohjeita.	Selviytyy kirjoittamalla kaikkein tutuimmassa, helposti ennakoitavissa arkisiin tarpeisiin ja kokemuksiin liittyvissä tilanteissa.

Taitotaso A2		Välittömän sosiaalisen kanssakäymisen perustarpeet ja lyhyt kerronta			
A2.1	Peruskielitaidon alkuvaihe	Pystyy ymmärtämään yksinkertaista puhetta tai seuraamaan keskustelua aiheista, jotka ovat hänelle välittömän tärkeitä.	Osa kuvata lähipiiriään muutamien lyhyin lausein. Selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista.	Ymmärtää yksinkertaisia ja kaikkein tavanomaisinta sanastoa sisältäviä tekstejä.	Selviytyy kirjoittamalla kaikkein rutiinimaisimmista arkitilanteista.
A2.2	Kehittyvä peruskielitaito	Ymmärtää tarpeeksi kyetäkseen tyydyttämään konkreetit tarpeensa.	Osa esittää pienen, luettelomaisen kuvauksen lähipiiristään ja sen jokapäiväisistä puolista. Pystyy osallistumaan rutiinimaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista.	Ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia muutaman kappaleen pituisista viesteistä jonkin verran vaativissa arkisissa yhteyksissä.	Selviytyy kirjoittamalla tavanomaisissa arkitilanteissa.
Taitotaso B1		Selviytyminen arkielämässä			
B1.1	Toimiva peruskielitaito	Ymmärtää pääajatuksia ja keskeisiä yksityiskohtia puheesta, joka käsittelee koulussa, työssä tai vapaa-aikana säännöllisesti toistuvia teemoja.	Selviytyy kielialueella tavallisimmista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista. Osa viestiä itselleen tärkeitä asioista myös hieman vaativammassa tilanteissa.	Pystyy lukemaan monenlaisia, muutaman sivun pituisia tekstejä.	Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävän, jonkin verran yksityiskohtaistakin arkitietoa välittävän tekstin tutuista, itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitelluista aiheista.
B1.2		Sujuva peruskielitaito	Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävän, jonkin verran yksityiskohtaistakin arkitietoa välittävän tekstin tutuista, itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitelluista aiheista.	Osa kertoa tavallisista, konkreeteista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen ja selostaa myös muita aiheita.	Pystyy lukemaan muutaman kappaleen pituisia tekstejä monenlaisista aiheista.
Taitotaso B2		Selviytyminen säännöllisessä kanssakäymisessä syntyperäisten kanssa			
Taitotasot C1–C2		Selviytyminen monissa vaativissa kielenkäyttötilanteissa			

Tiivistelmä perustuu julkaisuihin, jotka löytyvät osoitteesta: www.karvi.fi

JULKAISUT

Englannin kielen A-oppimäärän oppimistulokset perusopetuksen päättövaiheessa 2013

Ruotsin kielen A-oppimäärän oppimistulokset perusopetuksen päättövaiheessa 2013

Ranskan kielen A- ja B-oppimäärän oppimistulokset perusopetuksen päättövaiheessa 2013

Venäjän kielen A- ja B-oppimäärän oppimistulokset perusopetuksen päättövaiheessa 2013

Saksan kielen A- ja B-oppimäärän oppimistulokset perusopetuksen päättövaiheessa 2013

Inlärningsresultaten i främmande språk i de svenskspråkiga skolorna 2013

TEKIJÄT

Raili Hildén, Marita Härmälä, Juhani Rautopuro, Mari Huhtanen, Mika Puukko
ja Chris Silverström

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus

PL 28 (Mannerheiminaukio 1 A)

00101 HELSINKI

Sähköposti: kirjaamo@karvi.fi

Puhelinvaihte: 029 533 5500